

ASPECTE ALE PATRIMONIULUI CULTURAL NATIONAL REFLECTATE ÎN CĂRȚILE POȘTALE

Andreea ANDRONIC^{1*},

Mihaela BALUȚA¹,

Maxim CIOBANU¹

¹Universitatea Tehnică a Moldovei, Facultatea de Textile și Poligrafie, Departamentul Design și Tehnologii în Textile și Poligrafie, grupa DTP-201, Chișinău, Republica Moldova

*Autorul corespondent: Andronic, Andreea, andreea.andronic@dtp.utm.md

Rezumat. Cartea poștală de-a lungul timpului a fost mesager al cuvântului aidoma veritabilelor documente de epocă și relatează într-o formă concisă despre evenimente, oameni, localități, fenomene și activități umane, constituind o sursă suplimentară pentru cunoașterea istorică ulterior devenind patrimoniu național. La începuturile producerii cărților poștale ilustrate au stat personalități, care, prin atribuția proprie au realizat lucrări de o rezonanță aparte, astfel lăsând noilor generații un bogat material ilustrativ. Biblioteca Națională a Moldovei „Vasile Alecsandri” actualmente deține bogate colecții de carte poștală, multe dintre acestea insuficient valorificate. Studiul de față vine în favoarea cercetării istorice a ilustrațiilor cărților poștale din punct de vedere socio-cultural și artistic, acestea oferind importante valori morale și materiale.

Cuvinte cheie: carte poștală, fotografie, desen, cartofilie, patrimoniu.

1. Introducere

Cartea poștală este un card pentru transmiterea unui mesaj care poate fi expediat fără plic. Colectarea cărților poștale ilustrate a fost un hobby extrem de popular în primul deceniu al secolului XX. Societăți și reviste care se ocupau de cărți poștale existau în multe țări, o tendință care a continuat până în secolul XXI. Cartea poștală rămâne un element important al comerțului cu papetărie [1]. Referindu-ne la dezvoltarea istorică a cărților poștale se poate de menționat că acestea au suferit diverse schimbări reieșind din „necesitățile” acelei perioade, începând de la o bucată de carton simplă, fără ilustrații, textul fiind scris pe față, până la ceea ce este în prezent (figura 1).

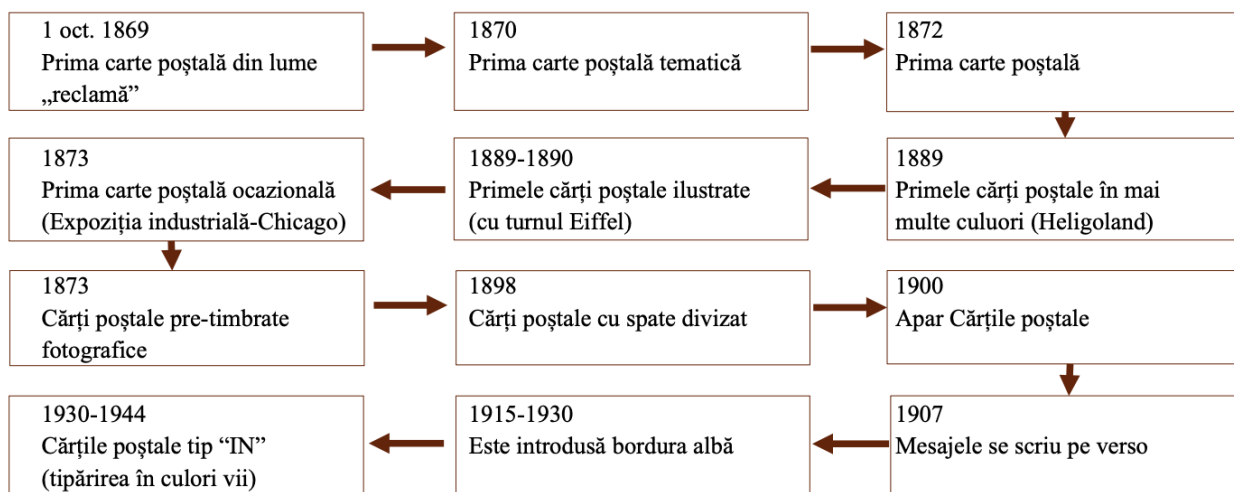

Figura 1. Evoluția istorică a cărților poștale [2]

Cărțile poștale și-au pierdut din popularitate odată cu apariția altor mijloace de comunicare, cum ar fi telefonul și internetul, însă trimiterea unei cărți poștale, în viziunea autorilor are un farmec deosebit, mai ales în preajma sărbătorilor.

Studiul de caz vizează o parte din colecția Bibliotecii Naționale a Moldovei, care reflectă tematici diverse, precum: sărbători, copilărie, activități cotidiene, artă, profesii, peisaje, etc. Acestea au la bază ilustrații realizate/concepute manual cât și imagini fotografice. Acestea sunt aspectele forte care au pus bazele cartofiliei (pasiunea pentru cărți poștale și colecționarea acestora).

2. Analiza soluțiilor grafice și de finisare tipografică a cărților poștale

Analizând cărțile poștale deținute de Biblioteca Națională a Moldovei „Vasile Alecsandri” s-au remarcat următoarele aspecte: prezența textului, mijlocul de prezentare, contrastul cromatic, elemente sugestive, tematica abordată, modalitatea de finisare, tipul formatului. Încadrându-le într-un tabel, se poate forma un tablou general despre cărțile poștale (tab. 1).

Tabloul 1

Aspecte specifice cărților poștale analizate [3]

Imaginea cărții poștale	Prezența textului	Mijlocul de prezentare	Contrastul cromatic	Elemente sugestive	Tematica abordată	Modalitatea de finisare	Tipul formatului
1	2	3	4	5	6	7	8
	Este prezent	Grafică computerizată	Rece	Brad	Sărbătorile de iarnă	Lăcuire lucioasă	Vertical
	Este prezent	Grafică computerizată	Cald	Brazi	Sărbătorile de iarnă	Lăcuire lucioasă	Vertical
	Nu este prezent	Fotografie	Cald	Stea, brad, inimă	Gastronomie	Lăcuire lucioasă	Orizontal
	Nu este prezent	Reproduceri artistice	Cald	Copil, jucărie	Copilărie	Plastifiere	Vertical
 PETE UND ARBEITE	Este prezent	Reproduceri artistice	Cald	Copil, rechizite pentru școală	Adolescență Educație	Plastifiere	Vertical

1	2	3	4	5	6	7	8
	Nu este prezent	Reproduceri artistice	Cald	Biserică, oameni de la sat	Religie, sat, tradiție	Lăcuire lucioasă	Vertical
	Nu este prezent	Reproduceri artistice	Clar obscur	Interiorul locuinței, oameni de la sat	Sat, tradiție	Lăcuire mată	Orizontal

3. Identificarea valorilor și bunurilor culturale naționale reprezentate în cărțile poștale

Patrimoniul cultural al Republicii Moldova reprezintă o totalitate de valori și bunuri culturale (materiale și imateriale, mobile și imobile) de importanță locală, națională și mondială, constituit pe parcursul istoriei [4]. Din acesta cu siguranță pot face parte numeroasele colecții de cărți poștale. Cărțile poștale, pe lângă faptul că au un rol istoric, au și un rol cultural, deci, de a valorifica patrimoniul național. Acesta este evidențiat prin unele elemente definitorii ale cărților poștale. Având drept mostre de cercetare exemplarele din arhiva Bibliotecii Naționale, studiind-le, s-a remarcat că unele dintre ele, în special cele cu tematica sărbătorilor de iarnă, abordează: împodobirea pomului de Crăciun etc; reprezintă personaje specifice (fig. 3.1 a.), peisaje de iarnă și anume fotografii ce redau farmecul iernilor din Moldova (fig. 2).

Figura 2. Diverse modalități de realizare grafică a cărților poștale: a. ilustrații; b. fotografii

De asemenea, observăm abordate tradiții naționale precum: uratul, colindatul, mersul cu capra. Pe cărțile poștale vedem ilustrați copii în straie naționale, astfel ca: căciulă din blană de miel, bondiță, opinci, ie, brâu, ș.a. Acestea, prin urmare, generalizează chipul plugarului. Declamarea urăturilor este însoțită de pocnete de harapnic/bici, de mugete de buhai, de acompaniament muzical (melodii interpretate la fluiet, tilincă, ocarină, drâmbă ș. a.), de strigăte puternice de „hăi, hăi!”. Interjecția „hăi” reproduce formula de încurajare/îndemănare a boilor înjugați la plug [5]. Toate aceste stări/acțiuni fiind redade de imaginea obiectelor, de expresia facială a personajelor și/sau textul ca parte componentă a cărții poștale.

Mersul cu capra a rămas o tradiție ce are principala menire de a aduce voie bună în casele tuturor oamenilor, prin manifestări artistice, prin costumarea în diverse personaje și crearea unor scene și ritualuri tradiționale folosind măști, culorii vii, stridente și prin scoaterea diverselor sunete, a chiotelor, pentru a spori umorul acestui obicei [6].

În acest context regăsim lucrări care pun în valoare scene în care apar cete de copii care merg cu „Capra” (fig. 3b) sau imagini fotografice cu copii care umblă cu uratul (fig. 3a). Prin intermediul acestora se transmit din generație în generație aspectele specifice acestor tradiții: costumele pentru personajul „capra”, prezența traistei, clopoțelilor, colacilor (ca răsplată din partea gospodarilor care au fost onorați de ceata de copii), panglicile multicolore – ca decor, etc.

Figura 3. Tradiții reprezentate pe cărțile poștale: a. uratul; b. mersul cu Capra

Unele cărți poștale ilustrează scene din viața de la sat, care includ prelucrarea pământului (aratul, semănatul) (fig. 4a), strângerea roadei, reprezentarea societății rurale, activitățile de zi cu zi (fig. 4b.) etc. În compoziții apar dealurile tipice basarabene, majoritatea ilustrează animale domestice, toate acestea ducând cu ideea la faptul că poporul nostru a avut și are la bază agricultura și creșterea vitelor, care și erau utilizate la arat și semănat.

Figura 4. Viața de la sat ilustrată pe cărțile poștale: a. prelucrarea pământului; b. activități de zi cu zi

Concluzii

În concluzie, putem spune că trecând prin diverse schimbări de-a lungul timpului, cărțile poștale au devenit un veritabil obiect de colecție, promovând tradițiile, obiceiurile și valorile culturale naționale. Cu toate că, într-o perioadă, cărțile poștale și-au pierdut din popularitate, odată cu apariția altor mijloace de comunicare, cum ar fi telefonul și internetul, acestea au un farmec deosebit, mai ales în preajma sărbătorilor. Confirmare a acestui fapt sunt exemplarele studiate din colecția ce se află în arhiva Biblioteca Națională a Moldovei „Vasile Alecsandri”.

Referințe

1. Postcard [online] [accesat: 25.02.2021] Disponibil: <https://www.britannica.com/topic/postcard>
2. STOENESCU, LIA. *Istoria cărților poștale* [online] [accesat: 25.02.2021] Disponibil: <http://comunitate.ziare.com/blogs/4638/24097/istoria-cartilor-postale>
3. Biblioteca Națională a Moldovei „Vasile Alecsandri”
4. XENOFONTOV, ION. *Zece curiozități despre patrimoniul cultural al R. Moldova* [online] [accesat: 25.02.2021] Disponibil: http://moldova-suverana.md/article/zece-curiozitati-despre-patrimoniul-cultural-al-r-moldova_12668
5. *Uratul, uratura, obiceiuri practicate în ajun de Anul Nou* [online] [accesat: 25.02.2021] Disponibil: <https://sanatatea.com/pub/anul-nou/4472-uratul-uratura-obiceiuri-practicate-in-ajun-de-anul-nou.html>
6. *Tradiții și obiceiuri de Anul Nou: Mersul cu capra* [online] [accesat: 25.02.2021] Disponibil: <https://destepti.ro/traditii-si-obiceiuri-de-anul-nou-mersul-cu-capra>